

Відкритий міжнародний університет
розвитку людини «Україна»
Полтавський інститут економіки і права

**ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТА ПРАВОВЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
ВИКЛИК ГЛОБАЛЬНОГО СВІТУ**

**МАТЕРІАЛИ
Х Міжнародної науково-практичної конференції**

22-23 квітня 2026 р.

УДК 330.111.66(477):34

Редакційна колегія

Роман Шаравара – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри правознавства та фінансів, директор Полтавського інституту економіки і права (голова).

Руслан Басенко – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри правознавства та фінансів, перший заступник директора Полтавського інституту економіки і права (**відповідальний редактор**).

Ольга Бацман – кандидатка педагогічних наук, доцентка, завідувачка кафедри соціальної роботи та спеціальної освіти, заступниця директора з освітньої діяльності Полтавського інституту економіки і права.

Сергій Короєд – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри правознавства та фінансів Полтавського інституту економіки і права.

Валерій Бебик – доктор політичних наук, кандидат психологічних наук, професор, професор кафедри професійної підготовки, документознавства та публічного управління Українського державного університету імені М. П. Драгоманова.

Наталія Рябокін – кандидатка філологічних наук, доцентка, завідувачка кафедри філології та соціально-гуманітарних дисциплін Полтавського інституту економіки і права.

Віталій Заїка – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи та спеціальної освіти Полтавський інститут економіки і права.

Тетяна Колотілова – кандидатка юридичних наук, доцентка кафедри правознавства та фінансів Полтавського інституту економіки і права.

Іван Лісний – в.о. завідувача кафедри правознавства та фінансів Полтавського інституту економіки і права.

Інноваційний потенціал та правове забезпечення соціально-економічного розвитку України: виклик глобального світу: Матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф., 22-23 квітня 2026 р. / Полт. ін-т економіки і права ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»; ред. колег.: Р. Шаравара (голова), Р. Басенко, О. Бацман та ін.; відп. ред. Р. Басенко. Полтава: ППЕП, 2026. 343 с.

ISBN 978-966-388-479-4

У збірнику матеріалів представлено доповіді та повідомлення наукового зібрання вчених, організаторів освіти, науково-педагогічних працівників, фахівців-практиків, здобувачів різних ступенів освіти, які присвячені аналізу політико-правових, соціально-філософських, освітньо-педагогічних, фінансово-економічних та інших вимірів інноваційного розвитку України та світу. Окремо звернено увагу на протидію України російській військовій агресії та окреслено шляхи повоєнної відбудови країни.

Матеріали збірника будуть цікавими вченим, викладачам і здобувачам освіти, усім, хто залучений до науково-теоретичного аналізу сучасного світу.

УДК 330.111.66(477):34

**Рекомендувала до друку вчена рада
Полтавського інституту економіки і права
30 квітня 2026 року, протокол № 4**

Автори несуть особисту відповідальність за повноту висвітлення досліджуваного питання, системність викладу матеріалів, достовірність наведених фактів та їхню автентичність, правильне цитування, академічну добросовісність.

Статті друкуються в авторській редакції.

ISBN 978-966-388-479-4

© Полтавський інститут економіки і права, 2026

© Колектив авторів, 2026

ЗМІСТ

Передмова..... 11

Розділ 1

Політико-правові, соціально-економічні та культурно-освітні виміри життя України в умовах воєнного стану та перспективи відбудови

Artem Koldovskyi, Kateryna Cherniha

Strategic management of pedagogical innovation in the era of digitalization:
institutional models for higher education transformation..... 12

Wladyslaw Wornalkiewicz

Możliwości usprawnienia procedury orzecznictwa z zastosowaniem IT 15

Wladyslaw Wornalkiewicz

Wykorzystanie Internetu w marketingu 29

Геннадій Аванесян, Яна Якименко

Медіація в цивільному та господарському процесі: актуальні проблеми
застосування 47

Геннадій Аванесян

Особливості захисту майнових прав в цивільному законодавстві України..... 50

Ян Атаманчук

Фінансовий менеджмент як інструмент забезпечення сталого соціально-
економічного розвитку України..... 55

Василь Бабець

Автономія волі та медіація у контексті рекодифікації цивільного законодавства . 56

Дмитро Бебякін

Трансформація інститутів конституційного права зарубіжних держав у контексті
глобалізаційних процесів..... 58

Валентина Березан

Фактчекінг як професійна компетентність соціального працівника у протидії
дезінформації в соціальній сфері 60

Андрій Берчук

Волонтерські організації як чинник консолідації українського суспільства
в умовах війни 62

Станіслав Волков

Комерційна посередницька діяльність в Україні та напрями вдосконалення
її правового регулювання..... 65

Сергій Гладкий

Феноменологічні засади формування правового світогляду здобувачів вищої
юридичної освіти 69

Наталія Год

Ідеї духовно-морального виховання особистості в епоху європейського
відродження 71

Наталія Гур'єва

Медіація в адміністративних та публічно-правових спорах: досвід країн ЄС
та можливості імплементації в Україні 76

Анастасія Дуденченко

Конституційна юстиція в Україні та країнах ЄС: порівняльний аналіз..... 78

Богдан Дудка

Дерегуляція підприємницької діяльності в умовах воєнного стану: баланс між
свободою бізнесу та державним контролем 80

Сергій Дудко

Трансформація освітнього простору закладів загальної середньої освіти України
в умовах сучасного світу на засадах сталого розвитку суспільства..... 82

Юлія Євлан, Анастасія Зайцева

Медіація як механізм подолання правового відчуження особистості 86

Віталій Заїка

Актуальний стан сучасного ринку цінних паперів в Україні 88

Ігор Зубков

Генеративні моделі штучного інтелекту як інструмент цифрової трансформації
суспільства 90

Дар'я Каліненко

Конституційні цінності ЄС та їх вплив на національні правові системи..... 93

Олександр Кальян

Окремі теоретичні питання справедливості як правової категорії 95

Олександра Кармаза

Медіація як форма вирішення виборчих спорів..... 96

Іван Кисельов

Торгівля людьми: сучасне рабство у світі та в Україні 99

Іван Кисельов

Політико-правова трансформація інституту монархії у Великій Британії
у XXI столітті..... 101

Володимир Коваленко

Особливості правового статусу Інтерполу 103

Тетяна Колотілова

Деякі питання організації надання адміністративних послуг 105

Жанна Кононенко, Ганна Карнаухова, Антон Сущенко

Інноваційні підходи до модернізації підприємств в умовах технологічних змін:
економічний аспект..... 109

Жанна Кононенко, Руслан Лизун

Інструментарій ідентифікації мультиколінеарності у моделюванні динаміки
в економіці 111

Сергій Короед

Межі цивільно-правової відповідальності держави за знищене воєнними діями
майно..... 113

Алла Кравченко

Про гнучкість і відносність істини в конфлікті 115

Алла Кравченко

Риторика судового аргументу: баланс між логікою та переконанням..... 117

Максим Криванич

Цивільно-правова відповідальність за шкоду, завдану штучним інтелектом..... 118

Вікторія Кузема

Податкова відповідальність як окремий вид юридичної відповідальності 121

Іван Лісний

Адміністративно-правове забезпечення антикорупційної політики:
міжнародний досвід 124

Олександр Лук'яненко

Музей у системі культурної безпеки 126

Владислав Мамалицький, Максим Ставицький

Автономне правотворення в медіації: теоретична спадщина Є. Ерліха та сучасні
практики примирення 129

Олександр Мамалицький

Дистанційна праця: сучасний стан і перспективи розвитку правового
регулювання 131

Олександр Марченко, Денис Боровський

Соціально-економічні аспекти структурної трансформації економіки України .. 134

Олександр Марченко, Владислав Кривовид

Забезпечення соціально-економічного прогресу у сфері розвитку людського
потенціалу 136

Олександр Марченко, Яна Пріщенко

Переваги цифровізації для бізнесу України 137

Олександр Марченко, Олексій Сердюк

Інноваційний розвиток бізнесу в умовах післявоєнного відновлення України ... 139

Олександр Марченко

Структурні зрушення в економіці України в контексті глобалізаційних процесів 140

Олександр Мацюк

Музей закладу вищої освіти як самобутній науково-освітній простір в системі
професійної підготовки 142

Анастасія Мелікова, Сергій Шрамко

Філософсько-правовий аналіз винесення конфліктів поза межі судової системи 144

Олена Мінакова

Особливості захисту прав споживачів при покупках у соціальних мережах 146

Володимир Мокляк

Штучний інтелект як інструмент і виклик для STEM-освіти: як університети
мають адаптуватися вже зараз 148

Тетяна Непокупна

Інституційні ризики повоєнної відбудови економіки України 150

Єлизавета Новоселецька

Обмеження прав і свобод людини в умовах воєнного стану: межі та гарантії 152

Дарина Носаченко

Правовий статус біженців та осіб під тимчасовим захистом у країнах ЄС 154

Наталія Ночовна

Формування критичного мислення як складова забезпечення екологічності
освітнього процесу в умовах дистанційного навчання 156

Тетяна Олійник, Ольга Обороня

Форми і методи регулювання товарного ринку 158

Тетяна Олійник, Валерія Петренко

Ринкова інфраструктура, її характеристика 162

Тетяна Олійник Види ринкових процесів на товарному ринку	165
Іван Паламарчук Щодо прагматичного підходу в питаннях управління АРМА активами у вигляді автомобільного транспорту.....	168
Станіслав Пашко Етичні та гуманітарні аспекти використання штучного інтелекту: моральні дилеми, соціальна маніпуляція та гуманізація технологій	172
Леся Петренко Проектно-орієнтоване навчання у STEM: від університетської лабораторії до реального виробництва	174
Олександр Пилипенко Юридичні підстави відшкодування матеріальних збитків під час війни, розв'язаною Росією проти України	176
Дмитро Піддубний Медіабельність у трудових спорах	180
Олександра Подольська Конституційні межі обмеження прав людини в умовах воєнного стану	183
Валентина Рашкова Правове регулювання інформаційних відносин в Україні та проблеми доступу до інформації	186
Микола Рогоза, Юрій Пухальський, Володимир Шило SMART підходи проєкт-менеджменту як основа енергоефективних заходів сталого розвитку суб'єктів бізнесу	189
Наталія Рябокінь Реальний сектор економіки та фінансова система України в умовах війни та перспектив відбудови	192
Лариса Семеновська, Михайло Рамусь Сучасні підходи та технологічні рішення в організації самостійної роботи студентів ЗВО	194
Віталій Сидоренко Правове регулювання та організація професійної підготовки державних службовців у Норвегії: досвід для України	197
Денис Снітко Технологічні та правові аспекти повторного використання електронних відходів у формуванні ресурсоефективної економіки України.....	200
Юлія Снітко Архітектурні та програмні рішення системного рівня як інструмент інноваційного розвитку цифрової інфраструктури	203
Дмитро Стаценко Проблема місця та значення курсу історії України в українських закладах вищої освіти	205
Ігор Стельмащук Медіація у врегулюванні транскордонних сімейних спорів.....	209
Дмитро Стрілко, Максим Криванич Порівняльний аналіз медіації в Україні та ЄС.....	210

Дар'я Тарасенко

Війна як каталізатор неформальних інституцій: чому волонтерські мережі іноді ефективніші за державу 213

Світлана Товста, Аліна Глінкіна

Реалізація права на справедливий суд у адміністративному судочинстві України у контексті статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 216

Світлана Товста, Олександр Петренко

Кіберзброя як потенційно заборонений засіб ведення війни 218

Світлана Товста

Смарт-контракти як новий інструмент цивільно-правових відносин 220

Сергій Фірсов, Сергій Дикань, Вікторія Єфремова

Правові колізії у сфері освіти з безпеки в надзвичайних ситуаціях 222

Борис Шевченко

Фінансове забезпечення сталого розвитку: взаємодія держави, приватного сектору та міжнародних інституцій 225

Тетяна Шевченко

Медіація в кримінальних справах щодо неповнолітніх 229

Лідія Шкварок

Правове регулювання медіапростору України в умовах воєнного стану: виклики свободи слова та інформаційної безпеки 230

Віра Явір

Політико-правовий вимір зовнішньої етнополітики України 233

Тарас Яремко

Міжнародні відносини на Близькому Сході після 1948: арабо-ізраїльський конфлікт. 236

Розділ 2

Теорія і практика соціальної роботи та корекційної педагогіки

Ніна Атаманчук

Психологічна резильєнтність молоді як ресурс соціально-економічної стабільності суспільства 240

Андрій Берчук

Волонтерські організації як чинник консолідації українського суспільства в умовах війни 242

Світлана Житник

Теорія та практика соціальної роботи: сучасний стан та перспективи розвитку.. 245

Віталій Заїка, Микола Антал

Низька самооцінка як психологічна проблема та шляхи її корекції 248

Віталій Заїка, Тетяна Губарь

Депресивні стани та їх психологічна корекція 249

Віталій Заїка, Олена Данильченко

Посттравматичний стресовий розлад у цивільного населення та способи його подолання 251

Віталій Заїка, Оксана Луценко

Профілактика професійного вигорання соціальних працівників в період війни . 252

Віталій Заїка, Володимир Норенко

Особливості тренінгової роботи у соціальній сфері 254

Віталій Заїка, Наталія Полтавець	
Психологічна підтримка цивільного населення у складних життєвих ситуаціях .	255
Віталій Заїка, Наталія Романенко	
Зростання тривожності в сучасному суспільстві та способи її зниження	257
Віталій Заїка, Тетяна Семенко	
Сучасний стан психічного здоров'я населення в умовах воєнного стану	258
Віталій Заїка, Тетяна Скляр	
Емоційне вигорання у професійній діяльності та методи його профілактики	260
Віталій Заїка, Неоніла Цимбал	
Емоційне вигорання студентів під час навчання в умовах воєнного стану	262
Віталій Заїка, Таїсія Чубукова	
Особливості підтримки психічного здоров'я військовослужбовців	263
Віталій Заїка	
Психічне здоров'я особистості в умовах війни та невизначеності: шляхи збереження	265
Андрій Коваль, Людмила Харченко	
Формування професійної готовності майбутніх фахівців із корекційної педагогіки до інноваційної діяльності	266
Тетяна Косач	
Соціальна поведінка особистості в системі соціальної регуляції: філософський аспект	269
Галина Котломанітова	
Оптимізація взаємин у сім'ях військовослужбовців: роль фахівців допоміжних професій	273
Володимир Кутас, Андрій Стебельський	
Інклюзивна освіта та педагогічні інновації: ігрові практики як засіб розвитку комунікативних навичок учнів	277
Максим Новосад	
Соціальна реінтеграція ветеранів війни в умовах територіальної громади засобами адаптивного спорту	280
Ігор Підвальний	
Комплексна фізична терапія як засіб покращення функціонального стану та якості життя осіб похилого віку з гіпертонічною хворобою	283
Тетяна Семенко	
Комплексна психологічна реабілітація: особливості практичного впровадження	286
Юлія Сидоренко	
Арттерапевтичні технології в системі психосоціальної підтримки ВПО в умовах війни	289
Олена Харченко	
Емоційний інтелект керівника як чинник соціально-економічної стабільності організації в умовах глобальних викликів	292
Ніна Черняк	
Медична та соціальна реабілітація ветеранів – запорука інтеграції ветеранів у цивільне життя	294

Розділ 3

Теоретичний і практичний потенціал лінгвістики у піднесенні національного духу та консолідації світового співтовариства

Wolfgang Schubert

Besonderheiten der Vermittlung heimatkundlichen Materials im Deutschunterricht . 299

Алла Барбінова, Сергій Дудко

Синергія державної та англійської мов як чинник соціально-економічного розвитку України в умовах глобалізації 300

Психолінгвістичний потенціал «м'якої мови» (Soft Language) у створенні безбар'єрного середовища..... 302

Руслана Васюра

Інформаційні технології як фактор зміни риторичних практик і комунікаційних парадигм у сучасному суспільстві 304

Василь Водян

Мета, завдання та принципи редагування економічних текстів..... 307

Леся Домніч

Динаміка української військової термінології: від стандартів STANAG до викликів сучасної війни 308

Артур Йосипенко

Професія перекладача в цифровому світі..... 311

Алла Кравченко, Наталія Рябокінь

Редагування іноземномовного тексту..... 312

Діана Мустафаєва, Наталія Рябокінь

Аналіз прикладів міжкультурного редагування..... 313

Станіслав Пашко, Тетяна Грозницька

Роль медіа-дискурсу у піднесенні національного духу 314

Станіслав Пашко

Лінгвістика у формуванні освітньої політики та національної свідомості 316

Дмитро Піддубний

Особливості перекладу юридичних лексем..... 317

Тетяна Радіонова

Особливості викладання іноземної мови на початковому рівні вивчення 319

Наталія Рябокінь, Алла Барбінова

Теоретичний та практичний потенціал лінгвістики в сучасному світі 321

Наталія Рябокінь, Сергій Дудко

Переклад і редагування наукових текстів..... 322

Наталія Рябокінь, Наталія Ночовна

Українська мова та іноземна мова у закладах вищої освіти: особливості взаємодії та значення для підготовки фахівців 324

Наталія Рябокінь, Станіслав Пашко

Українська та іноземна мова для академічного та професійного спілкування у закладах вищої освіти..... 325

Наталія Рябокінь, Віталій Татарко

Роль редактора в забезпеченні якості суспільно-політичної інформації..... 326

Наталія Рябокінь Мовностилістичні особливості економічних текстів	328
Наталія Сизоненко Редакційна політика українських фахових видань з філології щодо використання ШІ	330
Тетяна Скляр, Наталія Рябокінь Редагування рекламного дискурсу	332
Галина Терела Специфіка перекладу англомовної юридичної термінології.....	333
Олександр Ткачук Сучасні комунікаційні інструменти у формуванні конкурентних стратегій видавництва на українському книжковому ринку.....	335
Наталія Токуєва Психологічні засади фатичної метакомунікації в міжособистісному спілкуванні	338
Сергій Фірсов, Сергій Дикань, Вікторія Єфремова Новий статус українського правопису диктує зміни в діловодстві	341

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО МОДЕРНІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗМІН: ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ

Жанна Кононенко,

*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри
економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем*

Ганна Карнаухова,

*старший викладач кафедри
економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем*

Антон Сущенко,

*здобувач другого рівня вищої освіти спеціальності
«Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»
Полтавський університет економіки і торгівлі*

У сучасних умовах динамічного розвитку інновацій та посилення глобальної конкуренції підприємства стикаються з необхідністю постійного оновлення виробничих, управлінських і організаційних процесів. Технологічні зміни, зумовлені стрімким розвитком цифрових технологій, автоматизації та інтелектуалізації виробництва, формують нові вимоги до функціонування суб'єктів господарювання [1, 2]. За таких умов інноваційні підходи до модернізації підприємств стають не лише фактором підвищення ефективності діяльності, а й необхідною умовою забезпечення їх довгострокової конкурентоспроможності.

Впровадження інновацій потребує не лише технологічних рішень, а й економічного обґрунтування, що передбачає оцінку витрат, результатів та ризиків модернізації. Особливого значення набуває формування ефективних економічних механізмів, які забезпечують доцільність інвестицій у новітні технології та оптимізацію використання ресурсного потенціалу підприємства. Водночас слід зазначити, що в умовах технологічних змін підприємства функціонують у середовищі високої невизначеності, що ускладнює процес прийняття управлінських рішень щодо модернізації [3, 5]. Недостатній рівень інтеграції інновацій у господарську діяльність, обмеженість фінансових ресурсів та відсутність чітких підходів до оцінки ефективності інноваційних перетворень зумовлюють необхідність подальших наукових досліджень у цій сфері.

Теоретичні засади технологічної модернізації підприємств базуються на положеннях інноваційної економіки, відповідно до яких ключовим джерелом економічного зростання виступають знання, технології та інтелектуальний капітал. У цьому контексті модернізація розглядається як комплексний процес оновлення матеріально-технічної бази, впровадження нових технологій та вдосконалення управлінських практик, спрямований на підвищення ефективності функціонування підприємства.

Сучасні інноваційні підходи до модернізації підприємств передбачають інтеграцію цифрових технологій у всі сфери діяльності. Зокрема, йдеться про впровадження автоматизованих систем управління, використання великих масивів даних для прийняття рішень, розвиток хмарних сервісів та цифрових платформ. Такі зміни дозволяють підприємствам підвищити продуктивність праці, знизити витрати та покращити якість продукції. Важливим напрямом є також впровадження концепції гнучкого виробництва, що передбачає здатність підприємства швидко адаптуватися до змін попиту та умов ринку, що досягається шляхом використання модульних технологій, автоматизації виробничих процесів та оптимізації логістичних систем. У результаті підприємства

отримують можливість ефективніше використовувати ресурси та скорочувати виробничі цикли [2, 4]. Економічний аспект інноваційної модернізації полягає у забезпеченні збалансованості між витратами на впровадження нових технологій та отриманими результатами. Саме це вимагає застосування сучасних методів економічного аналізу, оцінки інвестиційної привабливості проєктів і визначення їх ефективності. Особливу роль відіграє розробка системи показників, що дозволяє комплексно оцінити вплив інновацій на фінансові результати діяльності підприємства.

Економічні механізми реалізації інноваційної модернізації підприємств охоплюють сукупність інструментів, методів і важелів впливу, спрямованих на забезпечення ефективного впровадження новітніх технологій [1, 4]. Одним із ключових елементів є інвестиційне забезпечення модернізаційних процесів, яке передбачає формування оптимальної структури джерел фінансування. До таких джерел належать власні кошти підприємств, залучений капітал, державна підтримка та інструменти державно-приватного партнерства.

Важливу роль у забезпеченні технологічного оновлення відіграє система економічного стимулювання інноваційної діяльності. Йдеться про податкові пільги, амортизаційну політику, грантове фінансування та інші інструменти, що знижують вартість впровадження інновацій і підвищують зацікавленість підприємств у модернізації. Застосування таких механізмів сприяє активізації інноваційної діяльності та формуванню сприятливого інвестиційного клімату. Не менш важливим є використання сучасних методів оцінки ефективності інноваційних проєктів. Зокрема, застосовуються показники чистої приведеної вартості, внутрішньої норми дохідності, строку окупності інвестицій, що дозволяє визначити економічну доцільність впровадження технологічних змін. При цьому доцільно враховувати не лише прямі фінансові результати, а й непрямі ефекти, такі як підвищення конкурентоспроможності, розширення ринків збуту та покращення іміджу підприємства.

В умовах технологічних змін важливого значення набуває управління ризиками інноваційної діяльності. Високий рівень невизначеності, пов'язаний із впровадженням нових технологій, потребує розробки ефективних підходів до ідентифікації, оцінки та мінімізації ризиків. У практичній площині впровадження інноваційних підходів до модернізації підприємств стикається з низкою проблем та викликів, які мають як технологічний, так і економічний характер [2, 3]. До основних проблем належить недостатнє фінансування інноваційних проєктів, обмежена доступність сучасних технологій та слабка інтеграція наукових розробок у виробничі процеси. Для українських підприємств додатковим фактором є нестійке економічне середовище, що проявляється у коливаннях валютного курсу, високих відсоткових ставках за кредитами та обмеженому доступі до міжнародних інвестицій. Серед ключових викликів варто виділити низький рівень економічної обізнаності керівників щодо економічної доцільності впровадження інновацій, недостатню кваліфікацію персоналу для роботи з новими технологіями, а також слабку законодавчу підтримку інноваційної діяльності. У результаті підприємства часто обмежуються частковою модернізацією, що не дозволяє досягти максимального ефекту від технологічних змін.

Інноваційні підходи до модернізації підприємств в умовах технологічних змін мають стратегічне значення для підвищення їх економічної ефективності та конкурентоспроможності. Для українських підприємств актуальним є поєд-

нання технологічних інновацій з оптимізацією економічних ресурсів та інтеграцією у глобальні технологічні процеси.

Список використаних джерел:

1. Білик Р. С. Механізми інноваційної модернізації економіки в умовах глобального розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Випуск 26, частина. URL: http://www.visnyk-ekonom.uzhnu.uz.ua/archive/26_1_2019ua/5.pdf
2. Давимука С. А. Інноваційний імператив стратегії відбудови України. *Регіональна економіка*. 2023. № 3. С. 5-17. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2023-3-1>
3. Ліба Н. С., Турянчик Ю. В., Лендел М. М. Інноваційні стратегії розвитку бізнесу в умовах післявоєнного відновлення України: виклики інтеграції та роль підприємницької активності. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 2 (53). DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-45>
4. Малиновський Ю. В., Гачко Б. М., Перожак Р. І., Вербівський Н. М. Глобальні стратегії управління: інноваційна ємність та економічна безпека у міжнародному бізнесі. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 10. С. 142-147. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.10.142>
5. Черкасов Д. Ф. Сучасні підходи до формування потенціалу виробничих підприємств. *Економіка: реалії часу*. 2024. № 5 (75). С. 77-85. DOI: [10.15276/ETR.05.2024.9](https://doi.org/10.15276/ETR.05.2024.9). DOI: [10.5281/zenodo.14111885](https://doi.org/10.5281/zenodo.14111885)

**ІНСТРУМЕНТАРІЙ ІДЕНТИФІКАЦІЇ МУЛЬТИКОЛІНЕАРНОСТІ
У МОДЕЛЮВАННІ ДИНАМІКИ В ЕКОНОМІЦІ**

Жанна Кононенко,

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри
економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем

Руслан Лизун,

здобувач третього рівня вищої освіти спеціальності «Менеджмент»
Полтавський університет економіки і торгівлі

В аналітико-економічних розрахунках особливого значення набуває вдосконалення методів економічного моделювання, зокрема під час роботи з часовими рядами. Однією з ключових проблем побудови таких моделей є явище мультиколінеарності, яке проявляється у високій кореляції між незалежними змінними. У контексті часових рядів мультиколінеарність часто виникає внаслідок наявності трендів, сезонності та спільної динаміки показників. Подібна залежність спричиняє спотворення оцінок параметрів моделей, знижує їхню статистичну значущість та суттєво ускладнює економічну інтерпретацію отриманих результатів [5, 7]. Процес ідентифікації передбачає багаторівневий підхід: від первинного візуального аналізу динамічних рядів до поглибленої перевірки структури моделі за допомогою обчислення індексів обумовленості. Така послідовність дій забезпечує своєчасне виявлення латентних зв'язків, що деформують статистичну надійність результатів.

З урахуванням теоретичних основ, мультиколінеарність не призводить до виникнення систематичних похибок в оцінках, обчислених за допомогою методу найменших квадратів, проте спричиняє значне зростання їхньої дисперсії. Така нестабільність результатів негативно позначається на точності прогнозів

Наукове видання

**ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТА ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
ВИКЛИК ГЛОБАЛЬНОГО СВІТУ**

**Збірник матеріалів
X Міжнародної науково-практичної конференції
22-23 квітня 2026 р., м. Полтава**

Відповідальний редактор – *Руслан Басенко*
Комп'ютерний набір – *автори рукописів*

Електронне видання
Підписано до оприлюднення,
друку та поширення в мережі Інтернет 04.05.2026 р.
Формат 60x84/16. Гарнітура Georgia
Ум. друк. арк. 25,3